

บทที่ 8

หน่วยงานและกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ

บทที่ 8

หน่วยงานและกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ

8.1 นโยบายและแผนการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลพิการ

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของบุคคลพิการ จึงได้กำหนดให้มีนโยบายและแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลพิการแห่งชาติ เพื่อการป้องกันการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลพิการ โดยมอบให้กระทรวงหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผน

บุคคลพิการตามมุมมองสังคมในปัจจุบันตระหนักว่าบุคคลพิการยังมีโอกาสทำประโยชน์ให้สังคม เช่นเดียวกับองค์การสหประชาชาติก็ตระหนักว่าบุคคลพิการยังมีโอกาสทำประโยชน์ให้สังคมและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ เช่นเดียวกับคนปกติ ดังนั้นองค์การสหประชาชาติและประเทศสมาชิกได้ร่วมกันกำหนดให้ปี พ.ศ. 2524 เป็นปีคนพิการสากล โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกได้ร่วมกันกำหนดนโยบายที่จะใช้แผนแห่งชาติเพื่อป้องกันความพิการและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลพิการทุกประเภท เป็นการส่งเสริมโอกาสให้บุคคลพิการได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา การฝึกอบรมด้านวิชาชีพและการปรับตัวให้ใช้ชีวิตร่วมกับสังคมคนปกติได้

ในปี พ.ศ. 2524 ประเทศไทยได้ขานรับปีคนพิการสากล โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานปีคนพิการสากลร่วมจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยรัฐบาลมีนโยบายและจุดมุ่งหมายในการจัดทำแผนกิจกรรมระยะสั้นและแผนการดำเนินงานระยะยาว

แผนการดำเนินงานระยะยาวนับตั้งแต่ พ.ศ. 2525-2534 ระยะเวลา 10 ปี หรือที่เรียกว่าแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติระยะยาวระหว่างปี พ.ศ. 2525-2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้แผนนี้เป็นแนวนโยบาย มาตรการ เป้าหมายและแผนงานระดับชาติเพื่อป้องกันการเกิดความพิการ

การบำบัดรักษา หรือแก้ไขความพิการ ตลอดจนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลพิการในฐานะที่เป็นพลเมืองส่วนหนึ่งของสังคมและประเทศชาติได้อยู่ในสังคมโดยปกติสุข

แผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 สาขา คือ

- 1) สาขาการแพทย์ บุคคลพิการในประเทศไทยมีประมาณร้อยละสิบของจำนวนประชากรทั้งหมด สาเหตุของความพิการเนื่องมาจาก พันธุกรรม โรคภัยไข้เจ็บ การใช้ยา อุบัติเหตุ การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคและการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ การดำเนินการตามแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั่วไป จึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการป้องกันความพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพในสาขาการแพทย์ให้กับบุคคลพิการอย่างทั่วถึง ตามระยะเวลาที่กำหนดตามแผน
- 2) สาขาการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้เด็กพิการสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินงานคือ กระจายการศึกษาให้เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เอกชนและมูลนิธิต่าง ๆ เช่น รัฐบาลจัดโรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เอกชนและมูลนิธิจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน เพื่อให้เด็กพิการมีความรู้พื้นฐานและวิชาชีพตามความสามารถและความถนัด
- 3) สาขาการอาชีพ ได้กำหนดนโยบายในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในสาขาอาชีพ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพแก่คนพิการในวัยทำงานทุกประเภท และจัดหางานให้บุคคลพิการดังกล่าวได้มีงานทำ มีรายได้ช่วยเหลือตนเองได้
- 4) สาขาการสังคม สังคมทั่วไปยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อบุคคลพิการ เช่น รังเกียจ ขาดความเอาใจใส่ ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถทำให้บุคคลพิการต้องเป็นภาระของสังคม รัฐบาลและเอกชนควรให้ความช่วยเหลือ การฟื้นฟู

สมรรถภาพทางสังคมแก่บุคคลพิการ โดยกำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนดำเนินงานอย่างจริงจัง จึงได้กำหนดแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม โดยการพยายามทำให้สังคมมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลพิการ ยอมรับและเปิดโอกาสให้บุคคลพิการแสดงความสามารถ พัฒนาศักยภาพและมึ่งงานทำ เปิดโอกาสให้บุคคลพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมได้มากขึ้น และกำหนดแผนงานคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบุคคลพิการ โดยการเร่งรัดให้มีการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบุคคลพิการต่อไป

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: น. 712)

8.2 หน่วยงานที่ให้บริการและสงเคราะห์บุคคลพิการ

8.2.1 หน่วยงานภาครัฐบาลที่ให้บริการและสงเคราะห์บุคคลพิการ

หน่วยงานภาครัฐบาลที่เป็นแหล่งให้บริการการสงเคราะห์ช่วยเหลือบุคคลพิการในด้านต่าง ๆ มีดังนี้ :

1) กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

กรมประชาสงเคราะห์ ตั้งอยู่บนถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 มีหน่วยงานที่ให้บริการแก่บุคคลพิการดังนี้

ก. กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น

จัดบริการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและครอบครัวของเด็กพิการอายุแรกเกิดถึง 18 ปี ที่เป็นกำพร้า อนาคตา เร่ร่อน ขาดผู้อุปการะ บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เพราะเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ หายสาปสูญ การช่วยเหลือจะเป็นการสงเคราะห์แบบสงเคราะห์ครอบครัว และในรูปของสถานสงเคราะห์เด็กพิการ

บริการที่จัดให้เด็กพิการในครอบครัว เป็นบริการที่จัดให้เด็กพิการและครอบครัว ซึ่งมีผลไปถึงสวัสดิภาพของเด็กด้วยได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือจากกรมประชาสงเคราะห์ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กภายในครอบครัวปี พ.ศ. 2511 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กพิการได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง

ได้รับการศึกษา การฝึกอาชีพ และการปรับสภาพรวมทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข การสงเคราะห์ช่วยเหลือดังกล่าวมุ่งส่งเสริมให้ครอบครัวของเด็กพิการมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสภาพจิตใจ ยอมรับต่อสภาพความพิการของเด็ก

บริการที่จัดให้กับเด็กพิการและครอบครัว ได้จัดบริการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือดังนี้

- ด้านการเงิน เป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างเลี้ยงดูเด็กพิการ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค หรือใช้เป็นทุนประกอบอาชีพครั้งละไม่เกิน 800 บาท หรือตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ภายใต้ระเบียบที่กำหนดไว้

- ด้านอุปกรณ์ โดยช่วยจัดหากายอุปกรณ์ ให้เด็กพิการทางร่างกายตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ หากจำเป็นอาจจะต้องสงเคราะห์ค่ากายอุปกรณ์ให้เด็กพิการด้วย

- ด้านคำแนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำ เมื่อเด็กพิการและครอบครัวมีปัญหา

- ให้ความร่วมมือประสานงาน กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การร่วมมือประสานงานระหว่างกรมประชาสงเคราะห์กับโรงพยาบาล โรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือโรงเรียนเอกชน หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ การบำบัดรักษาแก้ไขความพิการ และการฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กพิการ

- บริการที่จัดให้เด็กพิการในสถานสงเคราะห์ เป็นบริการที่จัดให้แก่เด็กพิการทางร่างกาย เด็กพิการทางสมองและปัญหาที่กำเริบ ถูกทอดทิ้ง หรือบิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ สถานสงเคราะห์ดังกล่าวมีอยู่ 3 แห่งคือ

- สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ ปากเกร็ดเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2512 รับอุปการะเด็กกำพร้าอนาถา ชาย-หญิง ที่มีความพิการทางร่างกายตั้งแต่อายุ 5-18 ปี รับเด็กตามงบประมาณได้จำนวน 200 คน

- สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญาเปิดดำเนินการ

เมื่อปี พ.ศ.2519 รัฐบาลกระทรวงเด็กกำพร้าอนาถา ชาย-หญิง ที่มีความพิการทางสมองและปัญญา ที่มีอายุตั้งแต่ 5-18 ปี มีอัตราการรับเด็กตามงบประมาณจำนวน 300 คน

- สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญาเปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ.2521 รัฐบาลกระทรวงเด็กกำพร้าอนาถา ชาย-หญิง ที่มีความพิการทางสมองและปัญญา ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 5 ปี รับเด็กตามงบประมาณได้จำนวน 200 คน

บริการที่สถานสงเคราะห์ทั้ง 3 แห่งจัดให้แก่เด็กพิการ

- การบริหารทารกและการเลี้ยงดูด้านปัจจัยสี่
- การบริการทางการแพทย์
- บริการด้านการศึกษาและฝึกอาชีพ
- บริการด้านสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา
- บริการด้านกีฬาและนันทนาการ

ข. กองสวัสดิสงเคราะห์

จัดบริการให้แก่คนพิการชาย-หญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 17 ปีขึ้นไป โดยเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ บริการที่จัดให้มีดังนี้

- การสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้พิการทุพพลภาพชาย-หญิง ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้และไม่มีผู้อุปการะ อายุ 17 ปีขึ้นไป สถานสงเคราะห์ดังกล่าวมี 2 แห่งคือ

- สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ พระประแดง ตั้งอยู่ที่ถนนศรีเชื่อนันท์ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

- สถานแรกรับและฝึกฟื้นคนพิการบางปะกง ตั้งอยู่ที่ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

- การฝึกอาชีพ กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการให้การฝึกอาชีพแก่คนพิการทางร่างกายที่มีอายุระหว่าง 17-40 ปี ซึ่งได้รับการปรับสภาพ จนสามารถเคลื่อนไหวไปมาได้ และสภาพความพิการไม่เป็นอุปสรรคในการ

ทำงาน ไม่จำกัดพื้นความรู้ ยกเว้นคนพิการที่จะรับการฝึกอาชีพสาขาช่างซ่อมวิทยุ และโทรทัศน์ ต้องมีความรู้เบื้องต้นไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ทั้งนี้ผู้พิการต้องไม่เคยผ่านการฝึกอบรมสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งจากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ

คนพิการที่เข้ารับการฝึกจากศูนย์ฝึกอาชีพดังกล่าว จะได้รับบริการ ด้านที่พักอาศัย อาหาร บริการอื่น ๆ ที่จำเป็นและจัดหางานให้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการดังกล่าวมีอยู่ 4 แห่งคือ

- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ตั้งอยู่ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เปิดสอนวิชา ช่างวิทยุ-โทรทัศน์ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างเย็บหนัง ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ หลักสูตร 1 ปี

- ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ที่อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น บริเวณนิคมสร้างตนเอง เขื่อนอุบลรัตน์ เปิดสอนวิชา ช่างแต่งผมชาย ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ-โทรทัศน์ หลักสูตร 1 ปี

- ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เปิดสอนวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างเสริมสวยสตรี หลักสูตร 1 ปี

- ศูนย์ฟื้นฟูคนพิการหายาดฝน ตั้งอยู่ที่ตำบลอินทนิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดสอนวิชาตัดเย็บเสื้อผ้า หลักสูตร 1 ปี

- โรงงานในอารักขา ตั้งอยู่ที่ถนนติวานนท์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รับคนพิการที่ผ่านการฝึกอาชีพแล้ว แต่ไม่สามารถหางานทำได้ เพื่อให้มีอาชีพและรายได้ที่แน่นอน และยังเป็นสถานที่ให้คนพิการฝึกหาความชำนาญในการปฏิบัติงาน ก่อนจะหางานอาชีพได้ อาชีพที่ดำเนินการในโรงงานมีอย่างเดียวคือ ช่างเย็บเสื้อผ้า โรงงานจัดบริการด้านที่พัก และอาหารให้ในราคาถูก

- บริการอื่น ๆ

- บริการด้านกายอุปกรณ์ ช่วยคนพิการที่มีรายได้น้อยได้รับการปรับสภาพทางร่างกาย โดยการจัดหาอวัยวะเทียมหรือเครื่องช่วยคนพิการ โดยให้คนพิการออกเงินสมทบตามกำลังความสามารถ

- บริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ จัดให้เฉพาะคนพิการที่ผ่านการฝึกอบรมอาชีพในสาขาใดสาขาหนึ่งมาแล้ว ซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพส่วนตัวแต่ขาดทุนทรัพย์ โดยให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ โดยไม่คิดดอกเบี้ย การกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน ภายในวงเงินรายละไม่เกิน 5,000 บาท และเพื่อขยายกิจการกู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของการลงทุนขยายกิจการแต่ไม่เกิน 10,000 บาท

- การสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา เป็นบริการสำหรับคนไข้โรคจิตซึ่งได้รับการบำบัดรักษาจากโรงพยาบาลโรคจิตของกรมการแพทย์จนอาการทุเลาแล้ว แต่ไม่มีใครรับไปอุปการะ สถานสงเคราะห์จึงรับอุปการะไว้โดยให้การฟื้นฟูสภาพจิตใจ ฝึกอาชีพ และจัดหางานให้ตามความเหมาะสม สถานสงเคราะห์ดังกล่าวคือสถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลา ตั้งอยู่ที่อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีเพียงแห่งเดียว และให้การสงเคราะห์แก่คนไข้โรคจิตชายเท่านั้น

การติดต่อขอรับบริการจากกรมประชาสงเคราะห์ ติดต่อได้ที่

- ส่วนกลาง กรมประชาสงเคราะห์ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

- ส่วนภูมิภาค ที่ทำการประชาสงเคราะห์จังหวัดทุกจังหวัดและหน่วยงานที่ให้บริการโดยตรง

2) กรมแรงงาน

กรมแรงงานตั้งอยู่ในบริเวณกระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร 2215140-4

กรมแรงงานมีหน่วยงานที่ให้บริการแก่บุคคลพิการโดยตรง 3 หน่วยงานคือ

ก. กองการจัดหางาน

กองการจัดหางานตั้งอยู่ที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ชั้น 3 ตำบลโรงปู้ย ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 โทร 2450964 ให้บริการจัดหางานแก่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งบุคคลพิการตามความสามารถและความถนัด

ข. สำนักงานกองทุนเงินทดแทน

สำนักงานกองทุนเงินทดแทนตั้งอยู่ที่กรมแรงงาน ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทร 2216836 และ 2216866

สำนักงานกองทุนเงินทดแทนให้บริการจ่ายเงินทดแทนนายจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือเป็นโรคเนื่องจากทำงานให้นายจ้าง ซึ่งอยู่ในข่ายคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน ดังนี้

- ค่าทดแทนตามที่กฎหมายกำหนดเดือนละ 1,000-6,000 บาท
- ค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นไม่เกิน 30,000 บาท
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นไม่เกิน 20,000 บาท
- ค่าพิเศษ 3 เท่าของค่าจ้างรายเดือน 5,000-10,000 บาท

ค. ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานตั้งอยู่ที่เลขที่ 97 หมู่ 3 ตำบลบางพูน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000 โทร 5816960-1 บริการให้การฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานแก่ลูกจ้างที่สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานให้สามารถประกอบอาชีพได้ การให้บริการดังกล่าวเป็นการให้การคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่พิการจากการทำงานต่อเนื่อง จากการจ่ายเงินทดแทนตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 10) ลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2528 ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานจัดให้มีการฟื้นฟู 2 ประเภทคือ

- การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ หลังจากลูกจ้างได้รับการบำบัดจากโรงพยาบาลแล้ว ที่ปรึกษาเงินทดแทนเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ พร้อมทั้งจัดหาอวัยวะเทียมและเครื่องช่วยตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถใช้อวัยวะ

ส่วนที่เหลือทำงานได้

- การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ เป็นบริการที่จัดควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพจะเปิดโอกาสให้ลูกจ้างได้เลือกสาขางานฝึกอาชีพ เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพได้กำหนดหลักสูตรตามระบบโมดูล ผู้จบหลักสูตรดังกล่าวจะได้รับวุฒิบัตรจากกรมแรงงาน

การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- งานเตรียมเข้าทำงาน โดยการฝึกใช้อวัยวะส่วนที่พิการให้สามารถใช้งานได้ดีขึ้น เน้นให้บุคคลพิการเข้ารับการฟื้นฟู ปรับสภาพร่างกายและจิตใจให้พร้อมที่จะกลับไปประกอบอาชีพได้ โดยจัดหลักสูตรเฉพาะตัวผู้เข้ารับการฟื้นฟูแต่ละคน สาขางานที่จัดให้มี 6 สาขา คืองานโลหะ งานเครื่องมือกล งานไม้ งานประกอบชิ้นส่วนอุปกรณ์ งานสำนักงานและงานสิ่งประดิษฐ์

- งานฝึกอาชีพ เน้นความชำนาญงานเพื่อให้ผู้จบหลักสูตรสามารถประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวหรือทำงานกับสถานประกอบการต่าง ๆ ระยะเวลาการฝึกงานอาชีพตั้งแต่ 3-12 เดือน

งานฝึกอาชีพประกอบด้วยสาขางานต่าง ๆ ดังนี้

- งานพิมพ์ดีด งานพิมพ์ งานเย็บจักรอุตสาหกรรมใช้เวลาการฝึก 3 เดือน

- งานสำนักงาน ใช้เวลาการฝึก 4 เดือน

- งานโลหะแผ่นและสีโลหะ ใช้เวลาการฝึก 5 เดือน

- งานเชื่อมโลหะ งานไม้ประดิษฐ์ งานซ่อมเครื่องไฟฟ้า ใช้เวลาการฝึก 6 เดือน

- งานไม้ เฟอร์นิเจอร์ และงานเครื่องยนต์เล็ก ใช้เวลาฝึก 9 เดือน

- งานเครื่องมือกล ใช้เวลาฝึก 10 เดือน

- งานอิเล็กทรอนิกส์ งานตัดเย็บเสื้อผ้าใช้เวลาฝึก 12 เดือน

บุคคลพิการสามารถติดต่อขอรับบริการได้จาก

ส่วนกลาง สำนักงานกองทุนเงินทดแทน กรมแรงงาน โทร. 2216836
หรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน โทร. 5816960-1

ส่วนภูมิภาค ติดต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

3) กรมสามัญศึกษา

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่ในบริเวณ
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร.
2825820, 2822856 จัดบริการด้านการศึกษาเป็น 2 ประเภทคือการศึกษา
สงเคราะห์ และการศึกษาพิเศษ

ก. การศึกษาสงเคราะห์ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ยากไร้หรือ
ผู้ที่เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น เด็กยากจน เด็กชาวเขา เด็ก
ชาวเรือ เด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู เด็กที่บิดามารดาถูกภัยจากผู้ก่อการร้ายคุกคาม
หรือบุตรหลานผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่หายป่วยแล้ว นอกจากนี้ทางกรมสามัญศึกษายังมีโครง
การจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนเหล่านี้ด้วย (ได้ระบุประเภทของ
เด็กพิเศษที่รับเรียนร่วมไว้ในแต่ละโรงเรียนด้วยแล้ว) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
มี 2 ประเภท คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทประจำและโรงเรียนศึกษา
สงเคราะห์ประเภทไป-กลับ

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทประจำได้แก่

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่าน (ปัญญาอ่อน)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พิทลุง
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร (หูหนวก)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นครราชสีมา
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี (ปัญญาอ่อน)

- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มะขาม จังหวัดจันทบุรี (ปัญหาอ่อน)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เขานม จังหวัดกระบี่
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (ทบทวน)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย (ตาบอด)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ (ตาบอด)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี (ปัญหาอ่อน)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วังสะพุง จังหวัดเลย (ปัญหาอ่อน)
- โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทไปกลับมี 2 ประเภท
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อนได้แก่
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

(เป็นโรงเรียนประจำ รับเด็กจากนิคมโรคเรื้อนหลายจังหวัด และรับเด็กพิการหูหนวกเรียนร่วมด้วย)

- โรงเรียนราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ
(ฝ่ายประถม) เป็นโรงเรียนราษฎร์ของมูลนิธิราชประชาสมาสัยฯ กรมสามัญศึกษา ส่งครูเข้าช่วยสอน
- โรงเรียนเพื่อเด็กในชุมชนแออัด
 - โรงเรียนนิบูลย์ประชาสรรค์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ-

มหานคร

ข. การศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะ พิเศษหรือผิดปกติทางด้านร่างกาย สติปัญญา เด็กเรียนช้า เด็กปัญญาอ่อน เด็กร่างกาย พิการและเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล การจัดการศึกษาพิเศษที่กองการศึกษา พิเศษดำเนินการอยู่มีทั้งในลักษณะการจัดตั้ง โรงเรียนที่ให้การศึกษาพิเศษชั้นเฉพาะ การจัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียนที่ให้การศึกษาพิเศษที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชน (มูลนิธิ) และโครงการส่งเด็กเรียนร่วมในโรงเรียนปกติโดยจัดชั้นเรียนพิเศษชั้น ดังนี้

- โรงเรียนสอนเด็กหูหนวกและหูตึง
- โรงเรียนที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดดำเนินการมี 8

โรงเรียนให้การศึกษาตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก-ม.3 เป็นโรงเรียนในส่วนกลาง 3 โรงเรียน และในส่วนภูมิภาค 5 โรงเรียนคือ

ส่วนกลาง

- โรงเรียนเศรษฐเสถียร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

(จัดการศึกษาถึงระดับ วช.1)

- โรงเรียนโสตศึกษาวัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ส่วนภูมิภาค

- โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก (เด็กหู หนวก)
- โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (เด็ก หูตึง)
- โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

(เด็กหูหนวก)

- โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

(เด็กหูตึง)

- โครงการจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กหูตึงเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

มี 5 โรงเรียนคือ

- โรงเรียนนิบูลประชาสรรค์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนอนุบาลนิบูลเวศม์ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนที่มูลนิธิดำเนินการในรูปโรงเรียนราษฎร์ และกรมสามัญศึกษา ส่งครูเข้าช่วยสอน คือ โรงเรียนอนุบาลโสตศึกษาพัฒนา ของมูลนิธิสังเคราะห์เด็ก พิทยา
 - โรงเรียนสอนเด็กตาบอด
 - โรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ดำเนินการจัดตั้งในรูปโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กตาบอดมี 2 โรงเรียนคือ
 - โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่
 - โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอ เมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 - โครงการส่งเด็กนักเรียนร่วมกับเด็กตาดีในโรงเรียนปกติใน ระดับมัธยม ได้แก่
 - โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดชิโนรส เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดสังเวช เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนอัสสัมชัญ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 - โรงเรียนที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ โรง

เรียนสนามบิน โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น โรงเรียนบ้านคำไฮ โรงเรียนเทศบาล
สวนสนุก โรงเรียนสงเคราะห์นิยมวิทยา โรงเรียนกัลยาณวัตร โรงเรียนแก่นนคร
วิทยาลัย และโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

- โรงเรียนที่มูลนิธิจัดดำเนินการในรูปโรงเรียนราษฎร์ และกรมสามัญ
ศึกษาส่งครูเข้าช่วยสอนคือ

- โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยฯ

- โรงเรียนศูนย์การศึกษาคนตาบอด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ของมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทยฯ

- โรงเรียนสอนเด็กพิการทางแขนขาและลำตัว มีเพียงโรงเรียนเดียว
คือ โรงเรียนศรีสังวาลย์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมูลนิธิอนุเคราะห์
คนพิการในพระราชบัญญัติของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดดำเนินการ
ในรูปโรงเรียนราษฎร์และกรมสามัญศึกษาจัดส่งครูช่วยสอน

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษายังได้จัดส่งครูช่วยสอนในสถานสงเคราะห์เด็ก
พิการและทูนพลภาพปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมประชา-
สงเคราะห์ด้วย

- โรงเรียนสอนเด็กพิการทางสมองและปัญญา

- เด็กปัญญาอ่อน

- โรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาจัดดำเนินการสอนเด็กที่มีปัญหาทาง
สติปัญญา เช่น ปัญญาอ่อน เรียนช้า และพิการช้าซ้อน มีเพียง 1 แห่ง คือ โรงเรียน
กาวิละอนุกุล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

- โรงเรียนที่จัดดำเนินการสอนเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนคือ โรงเรียน
อุบลปัญญานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

- โรงเรียนที่มูลนิธิและโรงพยาบาลจัดดำเนินการในรูปโรงเรียน
ราษฎร์โดยกรมสามัญศึกษาส่งครูช่วยสอน คือ โรงเรียนปัญญาวุฒิกิจ เขตบางเขน
กรุงเทพมหานครของมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ

- นอกจากนี้ยังมีอีกแห่งหนึ่งที่ดำเนินการโดย โรงพยาบาลราชานุกูล กรมการแพทย์ คือ โรงเรียนราชานุกูล เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

- เด็กเรียนซ้ำ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา มีโครงการสอน เด็กเรียนซ้ำในโรงเรียนปกติร่วมกับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่

- โรงเรียนดาราคาม เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนนพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดหนัง เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
 - โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทรภิคาราม เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.)

- โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนประถมบางแค เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนประถมนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
- โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

สังกัดกองการศึกษาพิเศษ

- โครงการสอนเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ได้จัดทำโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาลขึ้นโดยร่วมมือกับ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อช่วยให้เด็กที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและขาดเรียนเป็นเวลานาน ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการเปิดชั้นเรียนขึ้นในโรงพยาบาล และส่งครูช่วยสอน โดยได้เปิดดำเนินการในโรงพยาบาลต่าง ๆ ดังนี้

- โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลเลิดสิน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลเด็ก เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

- โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
- โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- โรงพยาบาลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้ที่ประสงค์จะติดต่อขอรับบริการต่าง ๆ ให้ติดต่อได้ที่สถาบันการศึกษานั้น ๆ โดยตรง สำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาค และประสงค์จะเข้าเรียนในโรงเรียนของทางราชการ ให้ติดต่อผ่านศึกษาธิการจังหวัดที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่

4) โรงพยาบาลต่าง ๆ

บริการ โรงพยาบาลต่าง ๆ ของทางราชการได้จัดให้มีบริการด้านการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แก่ผู้พิการทางร่างกาย ทางจิต และบุคคลปัญญาอ่อน ดังนี้

ก. บริการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แก่ผู้พิการ ได้จัดแบ่งเป็นฝ่ายคือ

- ฝ่ายออร์โธปิดิกส์ ทำการแก้ไขสภาพความพิการซึ่งพิการมาแต่กำเนิดหรือพิการภายหลังให้เป็นปกติหรือให้มีสภาพที่ดีกว่าเดิม
- ฝ่าย โสต ศอ นาสิก
 - ตรวจสอบความผิดปกติของการได้ยินในคนหูตึง และพิจารณาใช้เครื่องช่วยฟังแบบต่าง ๆ แก่คนไข้
 - ผ่าตัดแก้ไขความผิดปกติของแก้วหูกระดูกภายใน และโรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโสต ศอ นาสิก
 - อรรถบำบัด ผักกัดให้พูดได้หรือแก้ไขฝึกการพูดการออกเสียงในคนไข้ที่พูดไม่ชัดหรือมีโรคเกี่ยวกับสายเสียง
- ฝ่ายเวชกรรมฟื้นฟู

- ตรวจคลื่นไฟฟ้าของกล้ามเนื้อและประสาท
- ให้บริการทางกายภาพบำบัด อาชีวบำบัด อรรถบำบัด และจิตบำบัด
- จัดทำกายอุปกรณ์เสริมและเทียม เช่น แขน-ขาเทียม เบรส์ รองเท้า และอื่น ๆ

ในการติดต่อขอรับบริการ ผู้ที่ประสงค์จะขอรับบริการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถติดต่อขอรับบริการได้จากโรงพยาบาลต่าง ๆ โดยตรง สำหรับผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด สามารถติดต่อขอรับบริการได้จากโรงพยาบาลในท้องถิ่นของตน

สำหรับอุปกรณ์เสริมและเทียมนั้น ขณะนี้อยู่ในระหว่างการขยายบริการออกไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดย โรงพยาบาลเลิดสินได้เปิดดำเนินการโรงเรียนกายอุปกรณ์เสริมและเทียมขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรให้กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งผู้ขอรับบริการสามารถสอบถามข้อมูลได้จากโรงพยาบาลในท้องถิ่นของตน โรงพยาบาลที่จัดให้มีการผลิตอุปกรณ์เสริมและเทียมขึ้นแล้ว มีดังนี้

ส่วนกลาง

- โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลทหารผ่านศึก เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลเลิดสิน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลตำรวจ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลประสาท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ส่วนภูมิภาค

ภาคกลาง

- โรงพยาบาลสระบุรี

โรงพยาบาลชลบุรี
 โรงพยาบาลราชบุรี
 โรงพยาบาลชัยนาท
 โรงพยาบาลนนทบุรี
 โรงพยาบาลพระปกเกล้าฯ จันทบุรี
 โรงพยาบาลสมุทรปราการ
 โรงพยาบาลนครปฐม
 ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน จังหวัดปทุมธานี ของกรมแรงงาน
 ศูนย์บริการเด็กพิการปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของมูลนิธิอนุเคราะห์คน

พิการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 โรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์มหาวิทาลัยขอนแก่น
 โรงพยาบาลมหาสารคาม นครราชสีมา
 โรงพยาบาลขอนแก่น
 โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี
 โรงพยาบาลอุดรธานี
 โรงพยาบาลเลย
 ภาคเหนือ
 โรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์มหาวิทาลัยเชียงใหม่ (โรงพยาบาลสวน

ดอก)

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
 โรงพยาบาลน่าน
 โรงพยาบาลนครสวรรค์ประชารักษ์
 โรงพยาบาลแพร่
 โรงพยาบาลลำปาง
 โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก

ภาคใต้

โรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์มหาวิทาลัยสงขลานครินทร์

โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี

โรงพยาบาลประสาท สงขลา

โรงพยาบาลสงขลา

โรงพยาบาลหาดใหญ่

โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต

โรงพยาบาลมหาราช นครศรีธรรมราช

โรงพยาบาลยะลา

๗. บริการทางการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้ป่วยโรคจิตและประสาท
ได้จัดบริการให้ดังนี้

- ให้บริการทดสอบทางจิตวิทยา
- ให้คำแนะนำปรึกษาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนและปัญหาความ

ประพฤติ

- บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยทางจิตด้วยกายภาพบำบัด
อาชีวบำบัด อรรถบำบัด กิจกรรมบำบัด

ผู้ประสงค์จะขอรับบริการสามารถติดต่อขอรับบริการได้จากโรงพยาบาล
จิตเวช โรงพยาบาลประสาทและหน่วยงานจิตเวชทั่วไป ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับภูมิลำเนา
ของท่าน ดังนี้

ส่วนกลาง

- ศูนย์สุขภาพจิต ถนนพระราม 6 เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- ศูนย์สุขภาพจิต ซอยวัดม่วงแค ถนนเจริญกรุง กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลนิติจิตเวช แขวงทวีวัฒนา ถนนพุทธมณฑลสาย 4 เขต

ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

- โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา คลองสาน กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลประสาท พญาไท ถนนราชวิถี เขตพญาไท กรุงเทพ

มหานคร

ส่วนภูมิภาค

- โรงพยาบาลศรีรัชัญญา อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
- โรงพยาบาลธัญบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทร-

ปราการ

- โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โรงพยาบาลสวนปรุง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
- โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- โรงพยาบาลประสาทสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- โรงพยาบาลเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- ศูนย์สุขภาพจิตชุมชนชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

ค. บริการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแก่เด็กปัญญาอ่อน

ปัจจุบันมีโรงพยาบาลที่จัดบริการด้านการตรวจรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะเพียงแห่งเดียว คือโรงพยาบาลราชานุกูล ตั้งอยู่เลขที่ 4737 ถนนดินแดง พญาไท กรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลรับให้บริการแก่เด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่อายุ 4-18 ปี ทั้งประเภทประจำและไปกลับ โดยก่อนรับไว้ จะต้องผ่านการตรวจวินิจฉัยจากคลินิกคนไข้ก่อน สำหรับเด็กปัญญาอ่อนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 4 ปี โรงพยาบาลจะให้บริการกระตุ้นพัฒนาการโดยรับเฉพาะ ไป-กลับ ไม่รับอยู่ประจำ บริการที่ทางโรงพยาบาลจัดให้คือ

- บริการทางการแพทย์
- ฝ่ายผู้ป่วยนอก
- ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์
- ทดสอบทางจิต

- แก้ไขพฤติกรรมและการบำบัดทางจิตวิทยา
- กระตุ้นพัฒนาการแก่เด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่วัยเริ่มแรก (อายุ 0-4 ปี)

- ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง
- ฝ่ายผู้ป่วยใน
 - รักษาภาวะปัญญาอ่อนที่เกิดจากเหตุที่ป้องกันได้
 - ฝึกอบรมแก่เด็กปัญญาอ่อนทุกระดับ
 - พัฒนาสมรรถภาพในระยะเริ่มแรกแก่เด็กปัญญาอ่อนก่อนวัยเรียน อายุ 4-6 ปี

- บริการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพ
 - ฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ได้แก่ กายภาพบำบัด อรรถบำบัด กิจกรรมบำบัด และฝึกทักษะในการช่วยเหลือตนเอง
 - การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา โดยจัดชั้นเรียนพิเศษแก่เด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา 6 ในโรงเรียนราชานุกูล
 - การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม
 - ฝึกปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตในสังคม เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร การขึ้นรถประจำทาง
 - การฝึกทักษะทางสังคม เช่น ออกไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ
 - การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ โดยจัดฝึกอาชีพต่าง ๆ ให้แก่บุคคลปัญญาอ่อนตามความสามารถของแต่ละคน เช่น ช่างไม้ ตัดเย็บเสื้อผ้า นอกจากนี้โรงพยาบาลยังได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนที่มีอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป 2 แห่งคือ
 - ศูนย์ฝึกอาชีพชาย บางขุน รับผิดชอบบุคคลปัญญาอ่อนชาย เข้าอยู่ประจำ อาชีพที่ฝึก เช่น ช่างไม้ การเกษตร เป็นต้น
 - ศูนย์ฝึกอาชีพหญิง บางขุน รับผิดชอบบุคคลปัญญาอ่อนหญิง แบบไป-กลับเท่านั้น โดยมีบริการรถรับส่ง อาชีพฝึกได้แก่ ตัดเย็บเสื้อผ้า งานบ้าน เป็นต้น

ง. การบริการปัญหาอ่อนชุมชน

- โครงการปัญหาอ่อนชุมชน โดยออกเยี่ยมบ้านและให้คำแนะนำแก่ครอบครัวที่มีบุคคลปัญหาอ่อน

- ศูนย์พัฒนาเด็ก ให้บริการแก่เด็กก่อนวัยเรียนเพื่อกระตุ้นพัฒนาการ ปัจจุบันมี 2 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กราชานุกุล และศูนย์พัฒนาเด็กม่วงแค
หน่วยงานอื่นที่อาจให้บริการตรวจและแนะนำด้านปัญหาอ่อน มีดังนี้
ในเขตกรุงเทพมหานคร

- ภาควิชากุมารเวชศาสตร์และจิตเวชศาสตร์ในโรงพยาบาลทั่วไป
- โรงพยาบาลจิตเวชทุกแห่ง
- ศูนย์สุขวิทยาจิต
- หน่วยจิตเวชในโรงพยาบาลทั่วไป
- คลินิกสุขภาพจิตสำนักงานอนามัยกรุงเทพมหานคร

ส่วนภูมิภาค

- ฝ่ายกุมารเวชศาสตร์ในโรงพยาบาลทั่วไป
- โรงพยาบาลจิตเวชในภาคต่าง ๆ
- หน่วยจิตเวชในโรงพยาบาลทั่วไป

๘) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ตั้ง 420/3 ถนนราชวิถี (ตรงข้ามโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า)

พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทร. 2461396-9

วัตถุประสงค์ องค์การทหารผ่านศึกจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. 2491 แก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. 2510 มีฐานะเป็นองค์การของรัฐเพื่อการกุศล แต่มิใช่รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสงเคราะห์แก่ทหารผ่านศึก ครอบครัวทหารผ่านศึก และทหารนอกประจำการ

บริการ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกได้ให้การสงเคราะห์แก่ทหารผ่านศึกผู้พิการและทุพพลภาพ ดังนี้

- จ่ายเงินเลี้ยงชีพรายเดือนให้กับทหารผ่านศึกพิการทุพพลภาพจากการรบ และพิการจากสาเหตุอื่น
- ปลูกสร้างอาคารทหารผ่านศึกพิการทุพพลภาพให้ผู้พิการจากการรบได้อยู่อาศัยโดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านทหารผ่านศึก ถนนรามอินทรา บางเขน กรุงเทพมหานคร
- จัดทำอวัยวะจำลองให้ทหารผ่านศึกพิการ ทั้งที่พิการจากการรบและสาเหตุอื่น โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
- สงเคราะห์ในด้านการศึกษาฟื้นฟูบำบัดและฝึกอาชีพให้ทหารผ่านศึกพิการ
- ฟื้นฟูบำบัด ได้แก่การรักษาทางการแพทย์ เพื่อซ่อมเสริมความพิการให้กลับฟื้นคืนขึ้นเท่าที่จะรักษาได้
- การฝึกอาชีพผู้พิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพขึ้นคือ โรงเรียนช่างเย็บหนัง ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ ช่างแกะสลัก ประณีตศิลป์ และช่างแก้วิทยุโทรทัศน์ ตั้งอยู่ในบริเวณโรงพยาบาลทหารผ่านศึก ถนนวิภาวดี-รังสิต กรุงเทพมหานคร
- จัดที่พักอาศัยเครื่องใช้ที่จำเป็นและจัดเลี้ยงอาหารทั้ง 3 มื้อ รวมทั้งอุปกรณ์การฝึกอาชีพสำหรับผู้พิการที่มารับการฝึกอาชีพ
- โรงงานในอารักขา องค์การฯ ได้จัดตั้งโรงงานในอารักขาขึ้นตั้งอยู่ที่ ถนนรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นสถานที่รับผู้สำเร็จการฝึกวิชาชีพจากโรงเรียนขององค์การฯ ทั้งที่พิการและไม่พิการเข้าทำงานเพื่อหาความชำนาญ ประสบการณ์ และยกระดับฝีมือของผู้ที่เรียนจบการฝึกอาชีพขององค์การฯ ก่อนจะออกไปเข้าทำงานตามหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ขณะฝึกหาความชำนาญจะมีรายได้จากผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ด้วยวิชาชีพที่เปิดดำเนินการเช่นเดียวกับที่เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนฝึกอาชีพขององค์การฯ

- ให้อุปถัมภ์เงินบรรเทาความเดือดร้อนในการครองชีพระหว่างรอรับบำเหน็จบำนาญพิเศษ หรือเงินค่าทดแทน หรือเงินค่าทำขวัญจากทางราชการ
- ช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ทหารผ่านศึกและบุตรทหารผ่านศึก (ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงปริญญาตรีในประเทศ)
- บริการอื่น ๆ เช่น การส่งเคราะห์ที่ทั่วไปเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนในการครองชีพ การประสพภัยพิบัติ ให้อุปถัมภ์เงินเพื่อการประกอบอาชีพ ทำหนังสือฝากงานให้ทั้งตัวทหารและครอบครัวตามความเหมาะสม เป็นต้น

การติดต่อขอรับบริการ

ส่วนกลาง

- องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกฯ ถนนราชวิถี พญาไท กรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลทหารผ่านศึก (ติดต่อเกี่ยวกับด้านรักษาพยาบาล) ถนนวิภาวดี-รังสิต เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ส่วนภูมิภาค

- สำนักงานสัสดีจังหวัด สัสดีอำเภอ และสัสดีกิ่งอำเภอทุกแห่ง ที่อยู่ใกล้ภูมิลำเนาของผู้รับการสงเคราะห์
 - สำนักงานสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเขตจังหวัดที่อยู่ใกล้ภูมิลำเนาของผู้รับการสงเคราะห์ ปัจจุบันมีอยู่ 22 เขต คือ นครราชสีมา พิษณุโลก นครศรีธรรมราช ปราจีนบุรี นครสวรรค์ อุบลราชธานี ลำปาง จันทบุรี ลพบุรี ราชบุรี อุตรธานี เชียงใหม่ สงขลา เชียงราย สุรินทร์ ชุมพร ปัตตานี สุโขทัย ขอนแก่น สกลนคร และสุพรรณบุรี
- (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: น.725-740)

8.2.2 หน่วยงานภาคเอกชนที่ให้บริการแก่บุคคลพิการ

หน่วยงานภาคเอกชนที่ให้บริการแก่บุคคลพิการ มีดังนี้

- 1) สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (National Council on Social Welfare of Thailand under the

Patronage of His Majesty the King)

ที่ตั้ง ตึกมหิตล ถนนราชวิถี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
10400 โทร. 2461457-61

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2503

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและประสานการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์และ
การพัฒนาสังคมทั้งของรัฐและเอกชน
- ส่งเสริมและสนับสนุนองค์การสมาชิกในการทำงานสังคม
สงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาสังคม และการพัฒนาสังคม
- ส่งเสริมและดำเนินการสำรวจและวิจัยปัญหาสังคม จัดทำ
แผนและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและการพัฒนาสังคม
- ให้ข้อเสนอแนะและข้อมูลแก่รัฐบาล หน่วยราชการ องค์การ
ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาสังคม และการพัฒนาสังคม
- เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการสังคมสงเคราะห์ การแก้ไข
ปัญหาสังคมและการพัฒนาสังคม
- จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ชุมชนและกองทุนอื่น ๆ เพื่อเป็นทุน
สำหรับการดำเนินงานของสภาฯ และเพื่ออุดหนุนองค์การสมาชิก
- ดำเนินการสังคมสงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาสังคม และ
การพัฒนาสังคม
- เป็นตัวแทนองค์การสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย ทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ

บริการ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย โดยคณะกรรมการ
สงเคราะห์คนพิการได้จัดให้มีบริการสำหรับคนพิการดังนี้

- การส่งเสริมอาชีพ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ได้จัดตั้งโรงงานศรัทธาอุตสาหกรรมขึ้น ตั้งอยู่ที่ถนนเทอดดำริ หลังสถานีรถไฟ
สามเสน กรุงเทพมหานคร เพื่อฝึกอบรมและช่วยเหลือคนพิการที่ได้รับการฟื้นฟู

สมรรถภาพแล้วให้มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว อาชีพที่จัดสอน เช่น ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำขนมอบ เป็นต้น และรับงานจากภายนอกมาให้คนพิการทำโดยได้รับค่าอาหารเป็นรายวัน

- บริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่คนพิการเกี่ยวกับการป้องกันบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา ทุนประกอบอาชีพ และอื่น ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมแต่ละราย

- บริการด้านนันทนาการสำหรับคนพิการ โดยการจัดหาเครื่องเล่นกีฬาอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กพิการในโรงเรียน เพื่อให้เด็กพิการได้เล่น และใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนเด็กพิการในโรงเรียน นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่แก่คนพิการทั่วไปทุกประเภท

- เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยการจัดทำเอกสารเผยแพร่ การจัดนิทรรศการ สัมมนาผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้พิการทั่วประเทศ ตลอดจนการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) มูลนิธิสายใจไทยในพระราชูปถัมภ์

สถานที่ติดต่อ สวนจิตรลดา อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร
10300 โทร.281-6403, 281-0904 ต่อ 173

306/1 ถนนศรีอยุธยา อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร
10400 โทร.245-8697, 245-8703

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานมูลนิธิ

วัตถุประสงค์ ช่วยเหลือทหาร ตำรวจ ข้าราชการและราษฎร
อาสาสมัครที่บาดเจ็บพิการและเสียชีวิตจากการสู้รบผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และ
ผู้ถูกล่าอภัยโดย

ขอบเขตการให้บริการ ให้การช่วยเหลือขั้นแรกในลักษณะเงิน
เยี่ยมโดยจ่ายให้รายละ 1,500 บาท ในรายที่บาดเจ็บพิการตลอดชีวิตและเสียชีวิต

จะให้เงินช่วยเหลือตลอดไปในวงเงิน 950-1,450 บาท

3) มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง

สถานที่ติดต่อ 55 สุขุมวิท 38 กรุงเทพมหานคร 10110

โทร. 391-6809, 391-1618

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานกรรมการ

วัตถุประสงค์

- เด็กที่เกิดมาไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความแตกต่างจากเกณฑ์ปกติก็ตาม ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการสูงสุดตามความสามารถเท่าที่จะเป็นไปได้

- ส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนใช้ความสามารถของตนเองได้มากที่สุด รู้จักพึ่งตนเอง เป็นอิสระ และมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าผู้หนึ่งในสังคม

- เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน วิธีการฝึกอบรมเด็กจึงจัดเป็นแผนการเรียนรายบุคคล (individual educational plan) การวางแผนนี้จำเป็นต้องใช้บุคลากรและผู้เชี่ยวชาญจากหลายหน่วยงานหลายสาขาทำงานร่วมกัน เพื่อแสวงหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดเพื่อการพัฒนาเด็ก

- ส่งเสริมผู้ปกครองและครอบครัวให้มีบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เพื่อผู้ปกครองจะได้เอาใจใส่และชื่นชมต่อลูกที่เป็นเด็กพิเศษเช่นเดียวกับที่เป็นเด็กปกติ

- หลักสำคัญในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษคือการช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดตามศักยภาพ การกระตุ้นพัฒนาการการเรียนรู้ในวัยเด็กเล็ก (early stimulation)

- แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของสถาบันแสงสว่างกับผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตลอดจนผู้ที่สนใจทุกคน โดยการจัดบรรยาย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และหรือเข้าร่วมการสัมมนากับหน่วยงานอื่นเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และเพื่อปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอน

ขอบเขตการให้บริการ

- ให้การทดสอบเด็ก เด็กที่จะสมัครเข้ามาเป็นนักเรียนจะได้รับ การทดสอบเป็นรายบุคคลในพัฒนาการด้านต่าง ๆ คือ
 - พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อ ทั้งส่วนใหญ่และส่วนย่อย ทักษะ การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การช่วยเหลือตนเองขั้นพื้นฐาน
 - พัฒนาการทางด้านภาษา
 - ความเข้าใจ การรับรู้ภาษา
 - ความสามารถในการใช้ภาษา ทำทางและภาษาพูด
 - พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม การปรับตัว
 - ความพร้อมในการเรียนเบื้องต้น ความเข้าใจเกี่ยวกับ สิ่งต่าง ๆ เช่น สี ขนาด รูปร่าง จำนวน ความสามารถในการสังเกต และการ จำแนก เป็นต้น
- จัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษประเภทต่าง ๆ ที่รับเข้าเป็น นักเรียนของสถาบันแสงสว่าง โดยแบ่งกลุ่มตามระดับอายุของเด็กและตามประเภท ของปัญหา
- จัดการบำบัดเป็นพิเศษ สำหรับนักเรียนที่ต้องการรับทำ กายภาพ อรรถบำบัด (การฝึกพูด) และการปรับตัวด้านอารมณ์-สังคม ด้วยการ เล่น (play therapy)
- เตรียมความพร้อมให้เด็ก สำหรับเด็กที่รับการทดสอบแล้ว และรอการเข้ามาเรียนในสถาบันแสงสว่างนั้น บางครั้งครูจะไปสอนที่บ้านของเด็กใน ลักษณะการสอนพิเศษ เพื่อเตรียมความพร้อมเบื้องต้นสำหรับการเข้ามาเป็นนักเรียน
- จัดบริการสำหรับผู้ปกครอง คือมีการจัดอบรมผู้ปกครอง จัด การประชุมผู้ปกครอง จัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาใน ครอบครัวและปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมลูก การแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมของ ลูก และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวของนักเรียน
- ทำงานประสานกันกับกุมารแพทย์ จิตแพทย์ ทันตแพทย์ นัก

กายภาพบำบัด ศัลยแพทย์ นักแก้ไขการพูด ฯลฯ เพื่อวางโครงการสอนเด็กและปฏิบัติ ต่อเด็กอย่างเหมาะสม ในกรณีที่เด็กมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ทางสถาบันฯ จะเป็นผู้ติดต่อประสานงานให้

- จัดโครงการเดินสอน โครงการนี้จัดสำหรับเด็กนักเรียนที่ บ้านอยู่ไกลเกินกว่าที่จะเดินทางมาโรงเรียนได้ ครูจะไปสอนนักเรียนที่บ้าน นักเรียน จะได้เรียนตามตารางสอนเช่นเดียวกับนักเรียนที่มาโรงเรียนของสถาบันฯ อนึ่ง โครงการนี้ต้องหยุดไปในปี 2526 เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงมาก

- อบรมและฝึกงานให้กับพี่เลี้ยงของนักเรียน ให้รู้จักปฏิบัติต่อ เด็กและการเลี้ยงดูเด็กเมื่ออยู่ที่บ้านให้สอดคล้องกับวิธีการปฏิบัติของโรงเรียน

- จัดการฝึกครู ผู้สมัครเข้าทำงานเป็นครูของสถาบันแสงสว่าง จะต้องได้รับการฝึกปฏิบัติงานเป็นเวลา 3 เดือน ครูจะได้รับการฝึกอบรมต่อเนื่อง โดยการฟังการบรรยายพิเศษ รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การดูงานตามสถาบันแห่ง อื่น ๆ และการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ

- จัดการอบรมครูและบุคลากรสาขาต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับ เด็กพิเศษ โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้จากสถาบันแสงสว่างให้ สถาบันและหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบผลด้วย

- เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน และฝึกงานของนิสิต นักศึกษามหา- วิทยาลัยต่าง ๆ ด้านสาขาการศึกษาแพทย์ สังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

- ค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน และบริการ ต่าง ๆ สำหรับเด็กพิเศษ ในระดับก่อนประถมศึกษา

4) มูลนิธิสิริวัฒนา-เซสเซียร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สถานที่ติดต่อ เลขที่ 25 ซอยชิดลม กรุงเทพมหานคร 10500

โทร. 252-6432, 246-3436

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานมูลนิธิ

วัตถุประสงค์ ช่วยสงเคราะห์คนพิการที่มีฐานะยากจนให้มีชีวิต

อยู่ด้วยความสุขและมีความหวัง รู้สึกเหมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ประสงค์ช่วย
 แบ่งเบาภาระของรัฐบาลและโรงพยาบาล ประสงค์ช่วยการสาธารณสุขและสังคม
 ขอบเขตการให้บริการ คนใช้บริการส่วนใหญ่ที่ถูกส่งจากโรง
 พยาบาลต่าง ๆ ผ่านนักสังคมสงเคราะห์ว่ามีฐานะยากจนจริง ให้อาหาร เสื้อ
 ผ้า ยารักษาโรค ไม่คิดมูลค่าในการสงเคราะห์ตลอดชีพ

5) สหทัยมูลนิธิ

สถานที่ติดต่อ 66 สุขุมวิท 1 กรุงเทพมหานคร 10110

โทร. 252-5209, 252-8976

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานคณะกรรมการอำนวยการ
 วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและดำเนินการให้เด็กทุกคนมีชีวิตที่มั่นคงและมีความสุข
 ในครอบครัวของตนเอง
 - ช่วยจัดหาครอบครัวทดแทนให้แก่เด็กซึ่งไม่อาจจะอยู่กับ
 ครอบครัวของตนเองได้
 - ส่งเสริมและจัดหาครอบครัวบุญธรรม โดยดำเนินการอย่าง
 ถูกต้องตามกฎหมาย และหลักวิชาการสังคมสงเคราะห์
 - ส่งเสริมและจัดให้บริการสวัสดิการครอบครัวและเด็ก ตาม
 หลักวิชาการสังคมสงเคราะห์
 - ส่งเสริมและประสานงานกับองค์การต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงาน
 ด้านสวัสดิการครอบครัวและเด็ก
 - สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านสวัสดิการครอบครัวและเด็ก
- ขอบเขตการให้บริการ
- บริการฟื้นฟูสภาพครอบครัวและช่วยเหลือเด็กนอกสมรสอายุ
 ระหว่าง 0-6 ปี ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาป้องกัน
 การทอดทิ้งเด็กเป็นกำพร้า
 - บริการครอบครัวอุปการะเด็กอายุ 0-6 ปี รับเลี้ยงเด็กที่

บิดามารดาไม่สามารถทำหน้าที่ดูแลได้ให้ชั่วคราว

- บริการจัดหาครอบครัวบุญธรรมสำหรับเด็กที่ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อแม่ ญาติพี่น้องที่แท้จริงแล้ว
- บริการพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดนันทนาการสำหรับผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาล 4 แห่ง คือ ศิริราช รามาธิบดี เลิดสิน และพระมงกุฎเกล้า
- บริการเพื่อสวัสดิการเด็กในชุมชนแออัด ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ปี ที่ชุมชนหลังวัดสุทธิวาราม กรุงเทพมหานคร
- บริการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่ด้อยโอกาส สโมสรเด็กสหทัยสำหรับเด็กวัย 7-14 ปี
- บริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กในชนบท ร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ให้ความรู้และติดตามผลการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กวัย 0-6 ปี พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

6) มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สถานที่ติดต่อ ถนนติวานนท์ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร.583-9596, 583-9597, 583-6681

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานมูลนิธิ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการทั้งเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งพิการโดยกำเนิด และโรคภัยไข้เจ็บตามความเหมาะสม
- เพื่อส่งเสริมและหาวิธีการให้เกิดผลดี ในด้านการป้องกันสาเหตุที่อาจทำให้บุคคลกลายเป็นคนทุพพลภาพหรือพิการ
- เพื่อติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ขอบเขตการให้บริการ ให้ความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพ

อนามัย การแก้ไข บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งให้สวัสดิการที่จำเป็นแก่เด็กและผู้ใหญ่ซึ่งพิการทางด้านแขนขาลำตัว

7) มูลนิธิอนุเคราะห์คนทุพพลภาพในพระบรมราชูปถัมภ์

สถานที่ติดต่อ 137 ถนนพระราม 5 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
10300 โทร.241-5169

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานกรรมการมูลนิธิ

วัตถุประสงค์

- สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาของคนทุพพลภาพ โดยไม่จำกัดเพศ สัญชาติ และศาสนา

- ร่วมมือกับสถาบันฝึกอบรมครูสอนคนทุพพลภาพ

- ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าโรคเกี่ยวกับหูและการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนทุพพลภาพ

- เผยแพร่ความรู้เรื่องทุพพลภาพ

- ส่งเสริมคนทุพพลภาพให้มีอาชีพตามควรแก่อัถภาพ

- ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุเคราะห์คนทุพพลภาพ

- ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมือง

ขอบเขตการให้บริการ ให้บริการแก่คนทุพพลภาพทั่วประเทศ

8) ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด

สถานที่ติดต่อ 78/2 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร.583-7372

ตำแหน่งสูงสุดขององค์การ ประธานคณะกรรมการศูนย์

วัตถุประสงค์ มุ่งช่วยเน้นคนตาบอด พัฒนาความสามารถที่

จำเป็นเพื่อดำเนินชีวิตเหมือนคนทั่วไป

ขอบเขตการให้บริการ

- ที่พักและอาหาร

- การตรวจรักษาตาโดยจักษุแพทย์
- การให้คำแนะนำปรึกษาโดยนักจิตวิทยา
- การติดตามผลในระยะอบรม และหลังจากที่ได้ผ่านการ

อบรมแล้ว

พิจารณาอื่น ๆ

คุณสมบัติของผู้สมัคร ตามอดชาย อายุ 15-35 ปี ไม่มีความ

โทร. 395-0022

- 9) ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สว่างคนิवास สภากาชาดไทย
สถานที่ติดต่อ ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ผู้อำนวยการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อรับผู้ป่วยจากโรงพยาบาลต่าง ๆ โดยเฉพาะในเครือของสภากาชาดไทย โดยพิจารณารับเฉพาะผู้ป่วยที่ต้องการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อไปจนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ทางโรงพยาบาลต้นสังกัดจำเป็นต้องจำหน่ายออก เพราะต้องการเตียงสำหรับผู้ป่วยอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่า
- ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยจนถึงขั้นสูงสุดเท่าที่สามารถจะทำได้ โดยไม่จำกัดเวลาว่าจะใช้เวลานานเท่าใด

ขอบเขตของการให้บริการ สามารถบรรจุคนใช้ได้ 80 เตียง มีบริการด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟู (medical rehabilitation) ครบถ้วน ประกอบด้วย

- แพทย์ทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู
- นักกายภาพบำบัด
- นักอรรถบำบัด (นักแก้ไขการพูด)
- นักจิตวิทยา
- นักกายอุปกรณ์
- นักกิจกรรมบำบัด

- **นันทนาการบำบัด**

เกณฑ์การรับผู้ป่วยเข้าอยู่ในศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูสวางคนิวาส
สภาภาษาไทย คือ

- ผู้ป่วยต้องมีภาวะทางอารมณ์และจิตใจดีพอสมควร
สามารถรับการเรียนรู้หรือรับการฝึกได้

- ผู้ป่วยจะต้องมีการพยากรณ์โรคอยู่ในเกณฑ์ดี (promising
prognosis)

- ผู้ป่วยจะต้องพ้นจากการรักษาทางอายุรกรรมและศัลยกรรม
แล้ว เพราะที่ศูนย์ฯ ไม่มีแพทย์ประจำตลอด 24 ชั่วโมง

- ผู้ป่วยไม่มีโรคแทรกซ้อน

- ในกรณีที่ผู้ป่วยที่เข้าอยู่ในศูนย์ฯ แล้วมีโรคแทรกซ้อนเกิดขึ้น
โรงพยาบาลต้นสังกัดต้องรับผู้ป่วยให้กลับไปรักษาหรือยินยอมให้มารับการรักษาที่โรง
พยาบาลจุฬาลงกรณ์

- เวลาที่เข้าอยู่ในศูนย์ฯ ผู้ป่วยจะอยู่ได้นานเท่าที่ยังมีอาการ
ดีขึ้น แต่เมื่อดีขึ้นเต็มที่แล้วและไม่แสดงว่าจะดีขึ้นกว่านี้อีก จะต้องถูกจำหน่ายออก

- ผู้ป่วยต้องยินยอมอยู่ในศูนย์ฯ และให้ความร่วมมือในการรักษา

- ต้องมีผู้รับรอง โดยเซ็นชื่อในใบสำคัญเป็นหลักฐานว่าเมื่อ
ผู้ป่วยถูกจำหน่ายออกจากศูนย์ฯ แล้ว จะต้องรับกลับไปมิฉะนั้นจะถูกดำเนินการทาง
กฎหมาย

- เฉพาะผู้ป่วยโรคอัมพาตเนื่องจากสมองพิการ (cerebral
palsy) จะจัดสรรเตียงให้เพียงร้อยละ 10 เพราะเป็นโรคที่ต้องใช้เวลาในการ
บำบัดนานมากเป็นปี ๆ

- ขณะนี้ไม่มีบริการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ยกเว้นในรายที่เป็น
ผู้ป่วยเก่าจำหน่ายออกไปแล้วกลับมาเพื่อติดตามผล และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาทาง
เวชศาสตร์ฟื้นฟูจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มาแล้วและบ้านอยู่ใกล้กับศูนย์ฯ อาจจะ
มารับการบำบัดที่ศูนย์ฯ ได้

10) บ้านพักฉุกเฉิน

สถานที่ติดต่อ บ้านพักฉุกเฉิน ชั้น 3 ตึกสมาคมบัณฑิตสตรีทาง
กฎหมาย เลขที่ 6 ถนนสุขุโทัย กรุงเทพมหานคร 10300 โทร.241-5116

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานโครงการช่วยเหลือหญิงและ
เด็กผู้มีความเดือดร้อนเฉพาะหน้า

วัตถุประสงค์

- ให้ความช่วยเหลือหญิงและเด็ก ผู้ประสบปัญหาเดือดร้อน
เฉพาะหน้า

- เป็นสื่อกลางให้ผู้เดือดร้อนได้เข้าถึงหน่วยงานของรัฐหรือ
องค์การเอกชนที่ให้บริการสังคมสงเคราะห์

ขอบเขตการให้บริการ

- ที่พักอาศัยชั่วคราวและอาหาร 3 มื้อ
- ในกรณีเจ็บป่วยหรือมีครรภ์ให้แพทย์ตรวจรักษา
- ติดต่อขอความช่วยเหลือและบริการจากองค์การของรัฐและ
เอกชนในกรณีจำเป็น

- ปรึกษาและรับผู้เดือดร้อนฉุกเฉินตลอด 24 ชั่วโมง
(เวลากลางคืนให้แจ้งตำรวจด้วย)

11) สภาคณพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ 198/3 ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพ
มหานคร 10300

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานสภาคณพิการฯ

วัตถุประสงค์

- ติดตามค้นหาระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่มีผลประโยชน์
ต่อคนพิการมาเผยแพร่ให้คนพิการทราบถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้

- เสนอและชักชวนให้มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่ให้ผล
ประโยชน์แก่คนพิการ

- เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคนพิการต่อสังคมเพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีทัศนคติที่ถูกต้อง
- ส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกขั้นตอนของคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถช่วยตัวเองได้
- ให้ความร่วมมือและประสานงานกับองค์การและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ไม่ขัดกับสภาพคนพิการฯ
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความสัมพันธ์กันดีในระหว่างคนพิการด้วยกัน
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการได้ทำประโยชน์ต่อสังคมเพื่อเผยแพร่เกียรติคุณของคนพิการ

ขอบเขตการให้บริการ ทั่วประเทศ

12) สมาคมกายภาพบำบัดแห่งประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ ตึกสลากกินแบ่งรัฐบาลชั้น 4 โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ นายกสมาคม

วัตถุประสงค์ ให้คำปรึกษาบริการผู้ป่วยทางด้านกายภาพบำบัด

ขอบเขตการให้บริการ ตอบเป็นจดหมายส่วนตัว หรือทาง

โทรศัพท์ หมายเลข 411-1009

13) ห้องสมุดคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สถานที่ติดต่อ 78/2 ถนนติวานนท์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร.583-6518

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ผู้อำนวยการ

วัตถุประสงค์

- ผลิตหนังสือเบรลล์และเทปเสียง

- บริการให้ยืมหนังสือที่ได้ทำขึ้นแก่คนตาบอดหรือคนชราที่อ่าน

หนังสือเองไม่ได้

- บริการถ่ายเทปจากหนังสือที่มี
- สอนหนังสือเบรลล์ให้แก่คนตาบอดและผู้ที่สนใจทั่วไปทั้งทางไปรษณีย์และที่ห้องสมุดฯ

- ทำหนังสือเรียนชั้นต่าง ๆ เป็นอักษรเบรลล์สำหรับนักเรียนตาบอด

ขอบเขตการให้บริการ

- ให้อ่านหนังสือเบรลล์และเทปเสียงทางไปรษณีย์และที่สำนักงาน
- ให้อ่านหนังสือเรียนระดับมัธยม
- ให้นิตยสารเบรลล์ราย 3 เดือนฟรี
- ให้นำหนังสือเรียนชั้นประถมฟรี (เท่าที่ผลิตเสร็จ)

14) องค์การคริสเตียนเพื่อคนพิการในประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ 781 ซอยลือชา ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร

10400 โทร. 278-3999

ตำแหน่งสูงสุดในองค์การ ประธานกรรมการอำนวยการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคริสตจักร องค์การเอกชน หน่วยงานของรัฐ และองค์การของคนพิการในการดำเนินการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

- เพื่อให้มีการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการรักษาฟื้นฟู และการพัฒนาคนพิการจนสามารถช่วยตนเองและสังคม

- เพื่อเร่งเร้าและสนับสนุนให้คริสตจักรดำเนินพันธกิจร่วมกับคนพิการ

ขอบเขตการให้บริการ

- โครงการวิทยุโทรทัศน์ สนับสนุนให้คนพิการที่ผ่านการฝึกอาชีพและการเสริมทักษะประสบการณ์แล้ว ให้เปิดกิจการร้านรับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

- โครงการตัดเย็บเสื้อผ้า ขณะนี้เปิดให้บริการเฉพาะในกรุงเทพมหานคร
- โครงการฝึกอบรมผู้นำคนพิการและอาสาสมัครช่วยงานคนพิการ มีอบรมทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
- โครงการเครื่องหนัง เปิดร้านซ่อมรองเท้าที่กรุงเทพมหานคร
- โครงการประสานงานสำหรับองค์การและเพื่อคนพิการ

ขอบเขตปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร

- โครงการพันธกิจคริสตจักร สนับสนุนให้คริสตจักรดำเนินโครงการร่วมกับคนพิการที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
- โครงการออกเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาล ปฏิบัติงานที่กรุงเทพมหานคร

15) องค์การท่าชาเทียมระหว่างประเทศ

สถานที่ติดต่อ 87/2 ถนนสุขุมวิท 15 พระโขนง กรุงเทพมหานคร โทร.252-3676

ตำแหน่งสูงสุดขององค์การ ผู้อำนวยการ

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือคนพิการที่อพยพจากประเทศลาว กัมพูชา ผู้พิการชาวไทย โดยตั้งศูนย์บริการท่าชาเทียมขึ้นที่โรงพยาบาลอรัญประเทศ ให้บริการฟรีแก่ผู้พิการ มีหน่วยงานสาขาที่ให้บริการอยู่ 3 จังหวัด คือ

- ศูนย์อพยพกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
- ศูนย์อพยพลาวนาโน จังหวัดนครพนม
- ศูนย์อพยพลาวที่บ้านวินัย จังหวัดเลย

ขอบเขตการให้บริการ ให้บริการด้านกายอุปกรณ์ขาเทียม โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพการใช้งานของชาวชนบท

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: น.742-748)

8.3 กฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ

ประเทศไทยให้ความสำคัญของกฎหมายเพื่อคนพิการ รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายเพื่อคนพิการคือ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

1. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

จุดเริ่มต้นของการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติเพื่อคนพิการฉบับแรกในประเทศไทย สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลได้ยกระดับคณะกรรมการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้นปี พ.ศ. 2519 คณะกรรมการชุดนี้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ ขึ้น 4 สาขา ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการฝ่ายการแพทย์ ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายสังคมสงเคราะห์และอาชีพ และฝ่ายบริหารและ กฎหมายเกี่ยวกับบริการสำหรับคนพิการ ซึ่งประกอบด้วยอนุกรรมการ 12 ท่าน โดยมีพลอากาศโท นายแพทย์สตีบ ธีระบุตรเป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะกำหนดนโยบาย ปรับปรุงแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการให้เหมาะสม

คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้เล็งเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและเห็นสมควรให้การสนับสนุนการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้การศึกษา ฝึกอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพเพื่อให้สามารถนำความรู้มาประกอบอาชีพให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้มีขวัญกำลังใจแก่ผู้พิการในด้านที่สังคมยังให้โอกาส ไม่ทอดทิ้ง และมีความรู้สึกว่าจะพิการแต่ก็ยังมีคุณค่าต่อสังคม คณะอนุกรรมการดังกล่าวจึงได้ร่วมกันพิจารณาร่างกฎหมายสำหรับคนพิการขึ้น โดยใช้ชื่อว่า ร่างพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ได้นำร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเมื่อได้พิจารณาแล้วก็ขอให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ใหม่ ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขอีกหลายครั้งและในครั้งหลังสุดได้นำเสนอที่ประชุมกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา ที่ประชุมมีมติให้นำกลับไปพิจารณาใหม่และให้ดำเนินการจัดหาข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในแต่ละด้านเพิ่มเติมเพื่อประกอบการ

พิจารณาใหม่ เนื่องจากสาระที่เสนอไปในกฎหมาย เช่น การจัดตั้งสำนักงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ในสองเรื่องนี้จะ เป็นหน่วยงานใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีการหารือทำความเข้าใจกันในหลายระดับเสียก่อนจึงจะนำมาใช้ระบุในกฎหมายได้

ตามความตั้งใจและความหวังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต่างมีความหวังว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ รัฐบาลไทยคงจะได้ประกาศใช้เป็นของขวัญในปีคนพิการสากลคือปี พ.ศ. 2524 แต่เนื่องจากการเสนอร่างของกฎหมายนั้น จำเป็นต้องผ่านระเบียบวาระต่าง ๆ หลายขั้นตอน และข้อสำคัญของการประกาศใช้นั้น จะต้องมีการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ เพราะจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดที่สำคัญ ๆ ของรัฐบาลไทยในหลาย ๆ ประการ อาทิ เงินงบประมาณในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า สังคมไทยนั้นมิได้มองข้ามความสำคัญของการที่จะจัดให้มีกฎหมายเพื่อคนพิการในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านต่าง ๆ การร่างกฎหมายดังกล่าวทุกฝ่ายต่างได้เพียรพยายามดำเนินการมาแล้วถึง 10 ปีเศษ และเริ่มในทิศทางที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของคนพิการเป็นหลัก นอกจากการเพียรพยายามในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการดังกล่าวแล้ว ในระหว่างการดำเนินการที่ผ่านมา รัฐบาลได้พยายามแก้ไขกฎหมายเดิมที่มีอยู่ในบางส่วนที่เป็นการริดรอนสิทธิและมีข้อยกเว้นสำหรับคนพิการจากอดีต ซึ่งสังคมส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติว่าถ้าเป็นคนพิการแล้วจะเป็นผู้ไร้ความสามารถทั้งหมด แต่มาถึงยุคปัจจุบันนี้ คนพิการส่วนใหญ่ได้พิสูจน์ให้เห็นความสามารถในด้านต่าง ๆ และสร้างสรรค์งานที่เป็นคุณประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติได้ทัดเทียมคนปกติเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายบางฉบับเพื่อการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ เช่น พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2516 ให้คนพิการซึ่งสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้สามารถเข้ารับราชการตามความรู้ความสามารถ การแก้ไขพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้านการศึกษา ซึ่งแต่เดิมระบุว่าการศึกษาภาคบังคับนั้นยกเว้นไม่ต้องให้เด็กพิการเข้าเรียนตามเกณฑ์บังคับ แต่ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพื่อส่งเสริมเด็กพิการทุกประเภทที่สามารถเรียนได้ ให้มีโอกาสเข้าเรียนหนังสือได้

โดยทั่วถึงรวมทั้งในส่วนภูมิภาค การมีกฎหมายยกเว้นภาษีอากรขาเข้าสำหรับสิ่งของ เครื่องใช้ที่ประดิษฐ์เป็นพิเศษสำหรับคนพิการ ตลอดจนการแก้ไขให้คนพิการทุกประเภท ที่มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ สามารถมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งได้ (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: น.756)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากฎหมายเพื่อคนพิการไทย ได้เริ่มต้นมาเป็นเวลา 10 ปีเศษ และได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 แล้ว โดยมีสาระสำคัญคือการให้สิทธิหรือบริการต่าง ๆ แก่คนพิการ การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การกำหนดให้สถานประกอบการรับคนพิการจำนวนหนึ่ง เข้าทำงาน เป็นต้น ซึ่งสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นผลจากการรณรงค์ของสหประชาชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคของคนพิการในสังคม

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ระบุถึงการสงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีค่าส่วนหนึ่งของประเทศ และจักต้องเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสภาพดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา สังคมและการฝึกอาชีพ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีพในสังคมทัดเทียมกับคนปกติ

2. กฎหมายเพื่อบุคคลพิการในต่างประเทศ

ประเทศที่เจริญและพัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายต่างก็ให้ความสำคัญแก่คนพิการในฐานะ เป็นประชากรส่วนหนึ่งของประเทศชาติ ดังนั้นในแต่ละประเทศส่วนใหญ่จึงให้ความสนใจที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลพิการได้รับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพขั้นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ เช่น สิทธิในการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ สิทธิในการศึกษาเล่าเรียน สิทธิในการทำงาน สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิทธิที่จะช่วยคุ้มครองประโยชน์ เพื่อให้บุคคลพิการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจนถึงขั้นสามารถพึ่งตนเองได้และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมของคนปกติได้อย่างมีความสุขตามควรแก่อัตภาพ

เพื่อให้บุคคลพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ดังกล่าว และเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงต่อสิทธิของบุคคลพิการ ในแต่ละประเทศส่วนใหญ่จึงได้มีการประกาศให้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลพิการออกบังคับใช้ จะขอ

ยกตัวอย่างกฎหมายของบางประเทศที่ได้ออกประกาศใช้แล้วเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลพิการ เพื่อเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบ และเพื่อแสดงให้เห็นว่าในต่างประเทศส่วนใหญ่แล้วได้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการประกาศออกใช้แล้วเกือบทั่วไป ส่วนจะประกาศใช้แล้วเป็นเวลายาวนานเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความเจริญมั่นคงและการพัฒนาของแต่ละประเทศ

- ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับบุคคลพิการ ดังนี้

Public Law 94-142 ค.ศ. 1975 เป็นกฎหมายการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการที่ให้การคุ้มครองและสนับสนุนเงินทุนทางการศึกษาให้กับเด็กพิการที่มีอายุระหว่าง 3-21 ปี กฎหมายนี้ได้ผ่านสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีเจอร์รี ฟอร์ด เมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ตัวเลข "94" หมายถึงกฎหมายนี้ผ่านสภาองเกรสชุดที่ 94 ส่วนเลข "142" เป็นเลขบอกลำดับที่ของกฎหมายที่ประธานาธิบดีเจอร์รี ฟอร์ด เป็นผู้ลงนามเพื่อตราเป็นกฎหมายสำหรับใช้ในประเทศ คือ เป็นกฎหมายฉบับที่ 142 นั้นเอง

ความมุ่งหมายของกฎหมาย Public Law 94-142 มีความมุ่งหมาย 4 ประการ ดังนี้

- เพื่อรับประกันว่าเด็กและเยาวชนพิการจะได้รับบริการทางการศึกษาตามความต้องการ
- เพื่อรับประกันความยุติธรรมและความเหมาะสมในการตัดสินใจให้บริการการศึกษาพิเศษแก่เด็กและเยาวชนที่ต้องการ
- เพื่อจัดทำและจัดการมอบหมายตลอดจนกำหนดวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษทุกระดับของรัฐ
- เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลท้องถิ่นและรัฐโดยจัดสรรงบประมาณของประเทศให้

กฎหมายบท 504 บท 504 คือ สิทธิพื้นฐานของพลเมืองที่รัฐกำหนดให้แก่ประชาชนโดยการลดการแบ่งแยกคนอเมริกาที่เป็นคนพิการ บท 504 นี้ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับที่มีชื่อว่า กฎหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางอาชีพ หรือ Public Law 93-112 ซึ่งเป็นกฎหมายบังคับใช้ในปี พ.ศ.1973 (พ.ศ.2516) ในกฎหมายฉบับนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 504 เป็นข้อความสั้น ๆ ซึ่งมีความหมายครอบคลุมกว้างขวาง ดังต่อไปนี้

"No otherwise qualified handicapped individual in the United States shall, solely by reason of his handicap, be excluded from the participation in, be denied the benefit of, or be subjected to discrimination under any program or activity receiving federal financial assistances,"

ข้อความข้างต้นแปลเป็นไทยว่า "ไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม บุคคลพิการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเช่นเดียวกับบุคคลใดในสหรัฐอเมริกาจะถูกกีดกันออกจากสมาคม ถูกปฏิเสธ ไม่ให้ได้รับประโยชน์หรือแบ่งแยก หรือถูกกีดกันจากโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้เพราะสาเหตุแห่งความพิการของเขาเพียงอย่างเดียว"

กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ คือ Public Law 94-142 และ บท 504 คุ้มครองใครบ้าง Public Law 94-142 คุ้มครองเด็กพิการอายุ 3-21 ปี ที่ต้องการการศึกษาพิเศษและบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนบท 504 นั้น ให้ความคุ้มครองคนพิการอเมริกันทุกคนโดยไม่จำกัดอายุ

เด็กพิการที่ได้รับสิทธิการคุ้มครองจากกฎหมายนี้คือใคร เด็กพิการเหล่านี้ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กหูตึง เด็กหูหนวก เด็กพิการทางแขนขาลำตัว เด็กที่มีปัญหาทางสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาในการพูด เด็กพิการทางตา เด็กที่มีปัญหารุนแรงทางอารมณ์ เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้อันเป็นเหตุให้ต้องการบริการการศึกษาพิเศษและบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพิเศษ คืออะไร คำจำกัดความของคำว่าการศึกษาพิเศษใน Public Law 94-142 คือ การสอนที่จัดขึ้นเป็นพิเศษเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของเด็กพิการและเป็นการศึกษาประเภทให้เปล่า

บริการอื่นที่เกี่ยวข้องคืออะไร ใน Public Law 94-142 กล่าวถึง "บริการอื่นที่เกี่ยวข้อง" ข้อความนี้ถูกนำมาแปลความหมายกันอย่างกว้างขวาง โดยหมายรวมไปถึงการรับส่งนักเรียน การพัฒนาการต่าง ๆ การแก้ไขและการบริการสนับสนุนอื่น ๆ เช่น บริการแก้ไขการพูดที่ผิดปกติ บริการทางโสตสัมผัส บริการทางด้านจิตวิทยา การฝึกอาชีพ และกิจกรรมบำบัด บริการทางการแพทย์ เช่น บริการตรวจวินิจฉัยโรคและการประเมินผลตามแต่เด็กพิการจะต้องการเพื่อให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการศึกษา ทั้งนี้รวมถึงการค้นหาเด็กพิการและการตรวจวินิจฉัยความพิการในเด็ก

ข้อความที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาเป็นข้อความที่ให้ ความคุ้มครองแก่เด็กพิการอย่างมาก เพราะถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ บริการเหล่านี้ก็จะเกิดขึ้นได้ด้วยความยากลำบาก บริการทางการศึกษาพิเศษจะต้องรวมบริการอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยจึงจะสมบูรณ์

สิทธิและการคุ้มครองมีอะไรบ้าง รัฐทุกรัฐจะต้องจัดการศึกษาพิเศษขึ้นให้เหมาะสมและเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าแก่เด็กพิการอายุ 3-12 ปี เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) และกำหนดให้จัดการศึกษาให้สมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523)

บท 504 เกี่ยวข้องกับสิทธิการศึกษาอย่างไร บท 504 กล่าวว่ารัฐจะจัดให้ ส่วน Public Law 94-142 กล่าวว่าจะต้องจัดการศึกษาแบบให้เปล่าและให้เหมาะสม นอกจากบท 504 ไม่กำหนดอายุผู้ได้รับการคุ้มครอง คำว่า "การศึกษาให้เปล่า" หมายถึงการศึกษาที่จัดให้โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ยกเว้นในการให้การศึกษาที่เด็กปกติก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่ากัน (ผู้ที่มีบุตรเป็นเด็กพิการไม่ต้องจ่ายเพิ่มเพราะสาเหตุความพิการ)

คำว่า "เหมาะสม" หมายถึงอะไร คำว่า "เหมาะสม" ไม่ได้มีคำ

จำกัดความ แต่ในการแปรรูปบัญญัติกฎหมายได้กำหนดว่า วิธีการใด ๆ ก็ตามโครงการศึกษาเฉพาะบุคคล (individualized education programs) ได้ร่วมกำหนดเอาไว้โครงการการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นการกำหนดแนวการศึกษาของเด็กแต่ละคนตามความต้องการการศึกษานិเศษ และบริการอื่นที่เกี่ยวข้องนั่นเอง

ใครเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการวางโครงการการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่

1. องค์การของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. องค์การของรัฐที่เกี่ยวข้องกับบริการอื่น ๆ องค์การที่เกี่ยวข้องกับรัฐและการศึกษาท้องถิ่นจะร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเด็กพิการแต่ละคนตามกฎหมาย ในโครงการการศึกษาเฉพาะบุคคลประกอบด้วย ความสามารถและความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน บริการที่จะต้องจัดให้เด็ก ประเภทของโรงเรียน ระบบการเรียนการสอน การประเมินผลที่จะต้องจัดเป็นรายปี

ถ้ามีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กล่าวถึง "การศึกษาที่เหมาะสม" จะมีผลเป็นอย่างไร รัฐจะต้องมีวิธีการประกันบริการนี้ให้แก่เด็กพิการโดยให้สิทธิในการร้องเรียนแก่ผู้ปกครองต่อศาล ในกรณีที่ "การศึกษาไม่เหมาะสม" ศาลจะเป็นผู้พิจารณาว่าการศึกษาจะเหมาะสมหรือไม่ ส่วนการรับผิดชอบในการจัดการศึกษานั้นกฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลทุกชนิด จะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อคนพิการจะกีดกันหรือแบ่งแยกคนพิการไม่ให้รับบริการของรัฐไม่ได้

นอกจากกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กพิการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศใช้ไปแล้วนั้น ยังมีกฎหมายบางฉบับที่ให้การคุ้มครองสิทธิในด้านการประกอบอาชีพอีกด้วย เช่น

Vocational Rehabilitation Act ค.ศ.1920 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านฝีมือแรงงาน รัฐบาลจะให้ทุนทุกมลรัฐในการจัดตั้งสถานฝึกอาชีพและหางานให้คนพิการ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในปี ค.ศ.1943 ให้ทันสมัยกับสภาพภาวะการณปัจจุบัน

Public Building Cooperative Use Act (P.L.94-541)
ค.ศ.1976 เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการสร้างอาคารสถานที่สาธารณะที่เหมาะสม
และให้คนพิการได้ประโยชน์

Architectural Barriers Act (P.L.90-480) ค.ศ.1968
เป็นกฎหมายกำหนดหลักการก่อสร้างอาคารสถานที่ไม่ให้เป็นผู้สรรคนแก่คนพิการ ใน
การอำนวยความสะดวกต่อการใช้อาคารต่าง ๆ

Voting Accesibility for The Eldery and Handicapped
Act (P.L 98-435) ค.ศ.1984 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความสะดวกในการ
ใช้สิทธิเลือกตั้ง

Telecommunication for The Disable Act (P.L.97-410)
เป็นกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกของการโทรคมนาคมเพื่อคนพิการ

- ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์ได้มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์
ของบุคคลพิการต่าง ๆ แล้ว ดังตัวอย่างกฎหมายบางฉบับดังนี้

Republic Act No.1179 ค.ศ.1954 เป็นกฎหมายว่าการฟื้นฟู
สมรรถภาพด้านอาชีพของบุคคลพิการ

Republic Act No.5250 ค.ศ.1963 เป็นกฎหมายว่าด้วยการ
ศึกษาของเด็กตาบอด

Republic Act No.5447 ค.ศ.1968 เป็นกฎหมายว่าด้วยการ
จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ

Batas Pambansa Bilang 344 Law on Accessibility
เป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดของอาคารสถานที่ที่ให้คนพิการได้ใช้ประโยชน์

- ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิประโยชน์และ
สวัสดิการของบุคคลพิการที่ตีมากที่สุดประเทศหนึ่ง เช่น

Fundamental Law for Mentally and Physically Handi-

capped Persons (Law No.84) ค.ศ.1970 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการป้องกันความพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพ สวัสดิการด้านต่าง ๆ รวมทั้งสวัสดิการการจ้างงาน การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการในการทำงาน และเงินบำนาญเลี้ยงชีพคนพิการ

Law for the Welfare of Mentally Retarded Persons (Law No.37) ค.ศ.1960 เป็นกฎหมายที่ช่วยคนปัญญาอ่อนในด้านสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

Physically Handicapped Person's Employment Promotion Law (Law No.123) ค.ศ.1960 เป็นกฎหมายที่สนับสนุนการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน เช่น สถานประกอบการของรัฐจะต้องจ้างงานคนพิการในอัตราส่วนร้อยละ 1.8-1.9 ส่วนสถานประกอบการของเอกชนจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานร้อยละ 1.5 เรียกว่าการจ้างงานในระบบอัตราโควตา (quota system) และหากสถานประกอบการใดของเอกชนไม่สามารถรับคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น จะต้องเสียค่าปรับเป็นรายเดือนเพื่อสมทบเข้ากองทุนกลาง โดยรัฐจะนำไปจ่ายให้กับสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าทำงาน เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปดำเนินการด้านสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับบุคคลพิการในสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าทำงานนั้น ซึ่งเรียกว่า Physically Handicapped Person's Employment Levy and Grant System

- ประเทศปากีสถาน

The Disabled Persons Employment and Rehabilitation Ordinance 1981 เป็นคำสั่งว่าด้วยการฝึกอาชีพการจ้างงานให้กับคนพิการในอัตราส่วนร้อยละ 1 และการจัดตั้งกองทุนสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

- ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษนอกจากมีกฎหมายด้านสวัสดิการอื่น ๆ แล้ว ยังได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างคนพิการในระบบอัตราส่วนเช่นกัน โดยใช้ชื่อกฎหมายว่า The Disabled Person Employment Act 1944 and 1955 ว่าด้วยการให้

สถานประกอบการต่าง ๆ จ้างคนพิการในระบบอัตราส่วนร้อยละ 3

- ประเทศสวีเดน

มีกฎหมายเกี่ยวกับบุคคลพิการดังนี้

Building By - Law ค.ศ.1966 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารที่เอื้อประโยชน์แก่บุคคลพิการทั่วไป

The Act Concerning Certain Employment Promotion Measures ค.ศ.1974 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับโอกาสในการได้งานทำของคนพิการ

จากตัวอย่างของกฎหมายบางส่วนของประเทศต่าง ๆ ที่ยกมากล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศส่วนใหญ่ ทั้งที่ได้พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาต่างก็มีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ส่งเสริมให้บุคคลพิการได้สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยจัดบริการที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการและคนชรา เช่น ส้วมในที่นั่งในยานพาหนะขนส่งมวลชนทุกประเภท ทำทางเท้าที่มีรอยนูนขึ้นสำหรับคนตาบอด ทำสัญญาณแสงและเสียงสำหรับผู้พิการตาบอดให้สามารถข้ามถนนได้ด้วยตนเอง ทำราวเกาะในห้องน้ำ ทำประตูกว้างพิเศษสำหรับผู้ใช้อุปกรณ์ล้อเลื่อน ส้วมที่จัดรถยนต์ให้พิเศษสำหรับบุคคลพิการที่ขับรถ ทำรถยนต์ชนิดพิเศษที่เหมาะสมกับผู้พิการจะขับได้ มีภาษามือสำหรับคนหูหนวกในภาคข่าวทีวีหรือการปราศรัยทางการเมืองครั้งสำคัญ เป็นต้น

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531: น.751-754)